

Nødvendig kunnskap i møte med sårbare barn

Ida Brandtzæg, Lars Smith, Stig Torsteinson
Mikroseparasjoner
 Tilknytning og behandling. 327 s, tab, ill.
 Bergen: Fagbokforlaget, 2011. Pris NOK 429
 ISBN 978-82-450-0483-0

Målgruppen er de som både direkte arbeider med vanskeligstilte små barn og deres familier, og de som indirekte møter og tar avgjørelser i forhold til disse barna gjennom rettsapparatet og offentlig forvaltning. Hovedtemaet, som er forståelse av tilknytning og behandling av vansker knyttet til dette, er så allmenngyldig at boken vil være av interesse i profesjonell og personlig sammenheng for langt flere enn dem som har søkelyset rettet mot barn i sitt arbeid.

Dette er en lærebok som knytter teori og forståelse av tilknytning opp mot klinisk arbeid. Vi får et innblikk i forfatterne egne kliniske praksiser, samtidig som de presenterer en gjennomgang av tilgjengelige metoder for utredning og behandling av vansker relatert til tilknytning.

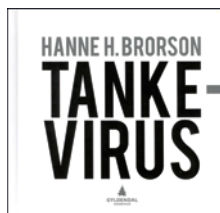
Forfatterne ønsker å formidle sentral kunnskap og forståelse rundt fenomenet tilknytning og hvilken betydning tilknytning har for utvikling av personlighet og psykisk helse. Forfatterne samler relevant kunnskap og forskning på en måte som er lett anvendelig. Dette kan komme barna til gode i form av tiltak basert på trygghet. Forfatterne fremstår som faglig oppdaterte, og de mestrer den vanskelige balansen mellom det å ivareta foreldrenes perspektiv og verdighet samtidig som barnets behov står sentralt. Det som er spesielt med denne utgivelsen, er at forfatterne går et steg videre i å beskrive tilknytningens funksjon og uttrykk i barnets hverdag, og at de veksler mellom det teoretiske og det praktiske perspektivet på et lett forståelig vis.

Det svakeste punktet fremstår å være struktur. Oppdelingen i teori, utredning og behandling fremstår som hensiktsmessig, men jeg opplever tittelen som mer snever enn innholdet skulle tilsi. Språket varierer i kompleksitet og stiller varierende krav til bakgrunnskunnskap hos leseren. Forfatterne er tydelig inspirert av «Circle of Security»-tenkningen, men det er til tider uklart om metoden er en av de mange metodene som de presenterer, eller om det er «Circle of Security» som er rammeverket boken bygger på.

Samlet sett er imidlertid boken et svært nyttig bidrag til dagens forståelse av barns utvikling og behov. Forfatterne samler oppdatert forståelse om vår tids viktigste begreper innenfor utviklingspsykologien, og de mestrer å gjøre dette på et vis som et bredt utvalg fagpersoner vil kunne ha utbytte av. De formidler kunnskap som man bør være i besittelse av i møte med sårbare barn og deres familier.

Katrin Hovden Lemjan
 Stiftelsen Vilde
 Horten

Fjerning av tankevirus?

Hanne H. Brorson

Tankevirus

59 s, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2012.
 Pris NOK 135
 ISBN 978-82-05-41664-2

Du har vel, som de fleste av oss andre, av og til tanker som bare lager problemene større, og som dessuten kanskje vekker både triste og angstfylte følelser. Markedet for selvhjelps litteratur som lover å hjelpe deg til å hjelpe deg selv til et bedre liv gjennom å tenke riktigere tanker, har derfor vist seg å være stort og lukrativt. Den foreliggende boken, fra et akademisk forlag (!), henvender seg nå også til dette markedet. Leger er jo kjent for helst å ville behandle seg selv. Og spørsmålet er om denne boken egner seg for slik selvbehandling, og om vi kan foreslå den for våre pasienter.

Denne teksten av psykolog Hanne H. Brorson (f. 1981) er først og fremst veldig kort, nærmest som et essay. På bare 59 små bok-sider (omtrent 12 000 ord) setter hun sine egne «tankevirus»-navn på de mest vanlige negative tankene som finnes hos flertallet av oss. Og ikke nok med det. Hun forteller også hvordan leseren kan bli kvitt eller kontrollere sine «virustanker» ved å bruke hennes «tankevitaminer». Det siste illustrerer hun på en morsom måte ved å fortelle to versjoner av den samme dagen i «Anna»s liv, én med og én uten tankevitaminene for hånden. Det er tankevekkende (og litt frekt?) at boken klarer å destillere det viktigste innholdet i kognitiv og metakognitiv psykoterapi (pluss litt fra mentalisering og oppmerksomt nærvær) på 59 små sider. Mer er det altså ikke? En times lesning er vel kanskje noe for travle leger? Det vil i hvert fall ikke skade.

Bruken av virus- og vitaminmetaforene er dessverre ikke så velvalgt for et medisinsk publikum. De vekket straks en skepsis hos meg. Vi vet at virusinfeksjoner ikke kan behandles med vitaminer (med unntak av at C-vitamin kan ha en effekt ved forkjølelse). Vi vet også at virus er svært vanskelig å fjerne, og at de kan mutere og derved bli enda vanskeligere å utrydde med så enkle grep som forfatteren foreslår.

Problemet med å anbefale bøker som denne til pasienter som har psykiske lidelser med funksjonssvikt, er at pasienten kan oppleve det som enda et nederlag når selvhjelps boken ikke virker. For kompliserte menneskelige problemer finnes det alltid enkle forslag til løsninger, som dessverre nesten alltid er feil. I det psykoterapeutiske møtet mellom lege og pasient er det heldigvis flere virksomme bestanddeler enn tankevitaminer: lege-pasient-relasjonen, livsløpsperspektivet, hjemmeoppgaver og hjelp til å oppdage automatisk repeterte relasjonsmønstre og ubevisste motiver og konflikter som kan vedlikeholde negative tankemønstre.

Per Vaglum

Avdeling for medisinsk atferdsforskning
 Institutt for medisinske basalfag
 Universitetet i Oslo